

Fólksins ogn

Óli Samró skrivar greinarøð um fólksins ogn og føroyska fiskivinnu. Onnur grein er um loyvi. Seinni greinar verða millum annað um loyvir, útlendskan kapital, um lønsemi og um ráðgevingina hjá ICES, Havstovuni og Fiskidaganevndini.

ÚTLENDISKUR KAPITALUR Í FØROYSKARI FISKIVINNU

VINNULÍVSFÓLK GERA ÍLØGU Í LOYVIR OG FISKIVINNU Í FØROYUM, UM LÍKINDINI FYRI AT FÁA **NØKTANDI** AVKAST ER **STØRRI** ENN VÁÐIN. **PENINGASTOVNARNIR** GERA SÆR SOMU **TANKAR**. **PENINGASTOVNAR** **VILJA** EINANS LÁNA **PENGAR**, UM **SANNLÍKINDINI** AT FÁA **PENINGIN** AFTUR VIÐ **VINNINGI** ER **STØRRI** ENN **VÁÐIN**. OG **EINGIN** KANN GERA ÍLØGU **UTTAN** FÍGGING. Í DAG ERU **BERT** HEILT FÁIR **BANKAR**, IÐ **VILJA** **FÍGGJA** FISKIVINNU Í **NORÐURATLANTSHAVI**. FLESTU **FELØG** VIRKA TÍ **LOKALT** VIÐ LOKALARI **FÍGGING**

GREINARØÐ

Óli Samró

Men so eru tað nøkur heilt fá feløg sum virka tvørturum landamørk og sum fáa figging til fiskivinnu í fleiri londum. Hesi feløg stýra í dag meginpartinum av altjóða fiskivinnuni. Hesi feløg »taka heimshøvini«.

Leisturin tey nýta er: Rúmlig figging, bílig manning og gomul skip.

Í stuttum vilja bankarnir einans figgja reiðari við eini langari søgu í bankanum og við flottum roknskapum yvir eitt langt áramál. Feløginu mugu vísa, at tey duga at reka skip og fiskivinnu. Nøkur kunna prógva, at tey duga at arbeiða við loyvum og fiskivinnu tvørtur um landamørk – ofta í fleiri ættarlið. Flest øll selja fiskin sjálvi, hava stýr á goymslum og flutningi og stýra á ymiskan hátt heimsmarknaðinum. Um okkara leiðir er tað fyrst og fremst hollendingar og í

minni mun norðmenn og íslendingar. Men tað mest aggressiva felagið seinnu árinu hevur verið eitt risastórt kinesiskt felag, ið veruliga hevur ognað sær loyvir á heimshøvunum.

Teir fáu bankar, sum vilja figgja fiskivinnu, dáma hesi feløg. Bankarnir játta hesum feløgum rúmliga figging. Afturfyri venda reiðaríini aftur við sannførandi kvartalsroknskapum. Og so kunna teir í felag gleðast um samstarvið. Ofta vilja bankarnir einans figgja, um engagementið er størri enn 100 mió. dollararar. Bankafólkini hava ongan áhuga í minni feløgum, tað fer ov nógv burturav til umsiting og kostnaðir.

Fyri stuttum ognadu tvey feløg sær meginpartin av Barentshav-kvotuni hjá spaniólum og bretum, svartkjaftakvotuna hjá fransmonnum umframt loyvir í Føroyum. So grundarlag er fyri, at kvatalsroknskapirnir verða enn betri komandi árinu.

Føroyar hava eitt risapotentiali. Tað

vita útlendsku reiðaríini. Men tað er eisini ein risa váði at gera íløgu í fiskivinnuna í Føroyum, tað vita tey eisini. Serliga er tað politiski váðin í samband við umsitingina av loyvunum. Við at gera íløgur í føroysk loyvir kunna tey vinna nógvan pening, um loyvið gongur sum ætlað ella betur. Tað hava vit fleiri dømi um. Men sannlíkindini eru stór, fyri at tey gera íløgu í eitt virðisleyt loyvi, tað eru tað eisini nógv dømi um. Vinnarar og taparar kunna hava øvutan track record í ymiskum londum – vinna pening í einum landi og tapa í einum øðrum.

Men eitt land, ið livir av fiskivinnu, roynir sjálvsagt at fáa sum mest burtuúr til borgararnar í landinum. Tí hava flest øll eina meining um, hvussu fiskivinnan skal skipast. Og tað hava politikararnir og politisku flokkarnir eisini ymiskar meiningar um. Tí broytast fortreytirnar eisini javnan. Á íleggjaramáli eitur tað politiskur váði.

Alt eg kann minnast, hevur tað verið

viðgjørt, í hvønn mun útlendingar skulu hava loyvi at gera íløgur í føroyska fiskivinnu. Sama kjak hevur verið í Norra og Íslandi. Norra og Ísland hava tó verið meira avgjörd um, at tað ynskja tey ikki.

Í februar 2010 setti landsstýrismáðurin í fiskivinnumálum Jacob Vestergaard ein serfrøðingabólk at lýsa útlendskan kapital í føroyskari fiskivinnu. Í bólknum sótu Heri Joensen, búskaparfrøðingur, Sunniva Sólaris, lögfrøðingur, og undirritaði samskipaði arbeiðið.

Álitið hevur ikki verið nógv viðgjørt í almenna rúminum. Tí verður niðanfyr tikið burtur úr samandráttnum. Eitt sindur av faktuellari bakgrundsvitan!

Tað má viðmerkjast, at síðan frágreiðingin var skrivað í 2010, hava útlendisk feløg gjørt stórar íløgur í partrolarabólkin. So grundarlagið í frágreiðingini má setast í mun til veruleikan í dag. Tó er eingin ivi um, at høvuðsboðskapurin kann nýtast.

